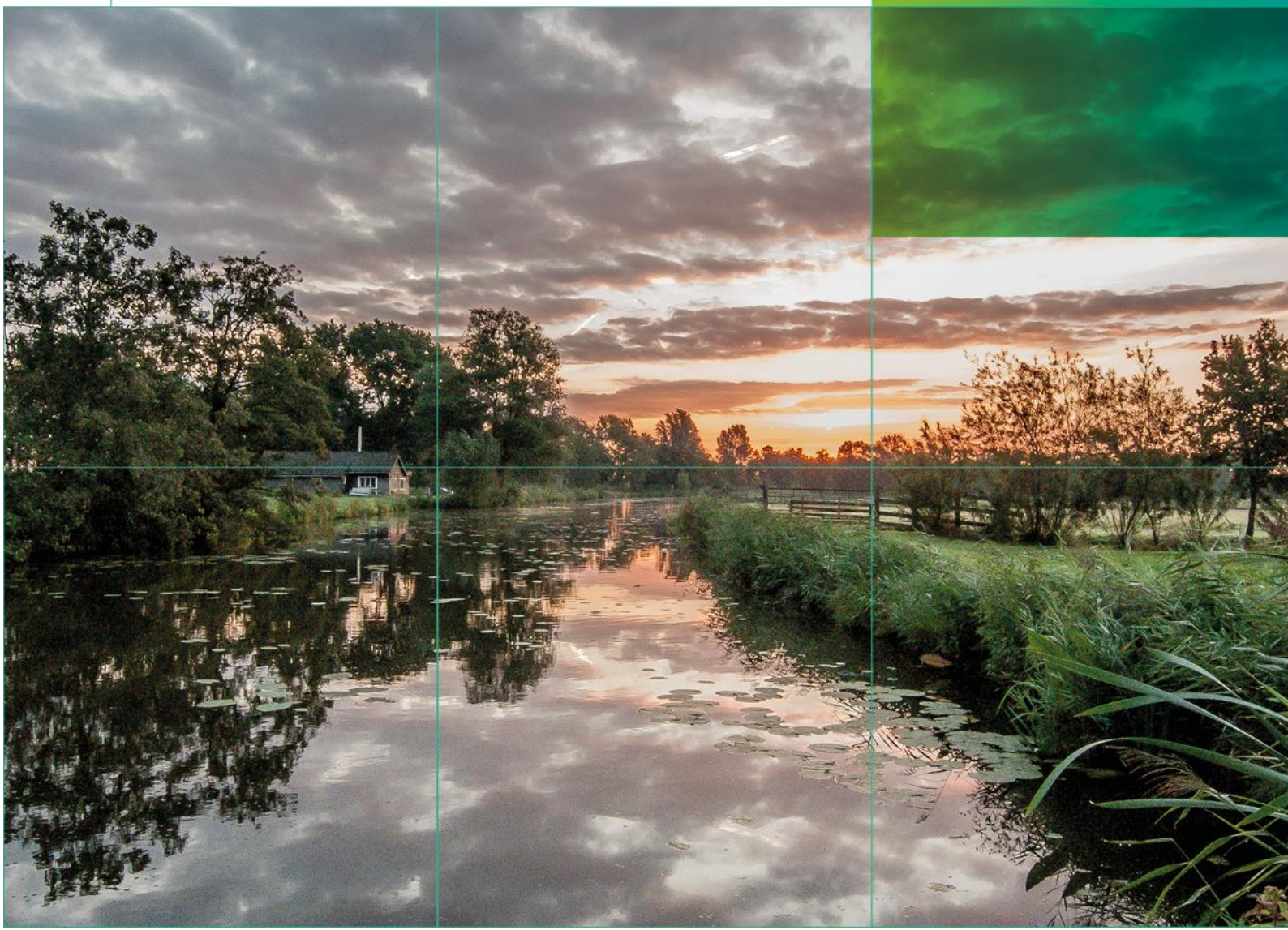

Kadernota 2021 - 2025

Inhoud

De omgeving verbindt ons	3
1. Inleiding	4
2. Trends en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving	6
2.1 Omgevingswet	6
2.2 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)	8
2.3 Grensoverstijgende vraagstukken	9
2.4 VTH Beleid	10
2.5 Collectieve taken	11
3. Organisatorische ontwikkelingen	12
3.1 Informatie gestuurd werken	12
3.2 Elektronisch verkeer tussen burgers en overheid	12
3.3 Informatiesysteem	12
3.4 Wendbaar in de arbeidsmarkt	13
3.5 Doorontwikkeling	13
3.6 Innovatie	14
4. Financieel kader en meerjarenperspectief	15
4.1 Financieel kader	15
4.2 Meerjarenperspectief	18
4.3 Investeringsprogramma	19

De omgeving verbindt ons

De omgeving verbindt ons. Onder deze slogan werkt de FUMO mèt en vòòr de Friese gemeenten, de Provincie en Wetterskip Fryslân aan een schoon en veilig Fryslân. Vraagstukken op het gebied van veiligheid, milieu en duurzaamheid gaan over gemeente- en provinciegrenzen heen. Voor de inwoners en bedrijven in Fryslân maakt het niet uit of het nu de gemeente, de provincie, het Wetterskip of de FUMO is die actie onderneemt. Het gaat er om dât risico's worden beperkt en problemen worden opgelost. Ook in bestuurlijke zin is het wenselijk – of gewoon nodig – dat overheden en partners als de Veiligheidsregio of de politie en het Openbaar Ministerie elkaar weten te vinden. Laten we daar samen mee aan de slag gaan!

In het afgelopen jaar is voortuitgang geboekt op verschillende fronten. De informatievoorziening naar onze deelnemers is verbeterd. De regionale informatiebijeenkomsten en onze open dag zijn goed bezocht. U krijgt daardoor een beter beeld wat de FUMO voor u doet, nog kan doen en wat de meerwaarde voor Fryslân is. Projecten uit het Fryslânbrede uitvoeringsprogramma laten zien hoe het bijvoorbeeld staat met het nalevingsgedrag van Lpg-stations. De sturing binnen de FUMO verbeterd. De halfjaarrapportage biedt een goed inzicht in wat de voortgang van de taakuitvoering is, maar ook waar dat nog beter kan. De doorontwikkeling naar FUMO 2.0 is nog niet afgerond. De financieringsgrondslagen zijn recent in een themabijeenkomst met het algemeen bestuur besproken en zullen in 2020 verder worden uitgewerkt. De onderwerpen Governance en de uniforme mandatering staan ook op de agenda voor 2020. Volop dynamiek, wat een forse inzet vraagt van de FUMO organisatie en van u als deelnemer.

In deze kadernota richten we de blik verder vooruit: naar 2021 en de jaren daarna. We lichten een aantal ontwikkelingen toe in de fysieke omgeving, het omgevingsrecht en binnen de FUMO-organisatie. Denk hierbij aan de verdere implementatie van het nieuwe stelsel Omgevingsrecht en een verdergaande digitalisering waardoor wij voldoen aan (toekomstige) wetgeving en informatie gestuurd kunnen gaan werken. Denk hierbij ook aan de complexe maatschappelijke vraagstukken die op ons afkomen, zoals het klimaat, duurzaamheid, energie, omgevingsveiligheid, e.d.. Het zijn allemaal onderwerpen die op dit moment veel aandacht vragen, (vaak) gemeentegrens overstijgend zijn en waar specialistische kennis voor aanwezig is bij de FUMO.

U als deelnemer staat aan de vooravond van het maken van (beleidsmatige) keuzes hierin. De FUMO kan door het bundelen van kennis schaalvoordeel behalen en tegelijkertijd bouwen aan kwaliteit. Zij kan u hierover ook adviseren. Omdat de beleidsmatige keuzes van u als deelnemer(s) voor diverse onderwerpen niet bekend is, is het voor de FUMO nu nog niet mogelijk om voor de komende jaren precies en duidelijk aan te geven hoe deze omgevingsdynamiek zich gaat vertalen naar de uitvoering en in financiële zin. De FUMO gaat hierover graag met u in gesprek.

We vertrouwen erop dat u met deze brief een beeld heeft van de ontwikkelingen en uitdagingen waar de FUMO voor staat. Hierbij zijn de uitgangspunten voor de begroting 2021 weergegeven.

Marga Waanders,
voorzitter FUMO

1. Inleiding

Met deze kadernota biedt het dagelijks bestuur aan de raden van de Friese gemeenten, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân inzicht in de uitgangspunten voor de begroting van 2021. In de kadernota lichten wij een aantal (beleidsmatige) ontwikkelingen toe en geven wij aan hoe deze ontwikkelingen door werken naar de FUMO en haar deelnemers, ook in financiële zin.

Met deze ontwikkelingen in het achterhoofd wordt ook geanticipeerd op de ontwikkelingen die wij nu al voorzien in de toekomst. In hoofdstuk twee komen trends en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving aan bod. In hoofdstuk drie lichten wij toe welke aanpassingen dit vraagt binnen de FUMO-organisatie.

Omgevingswet centraal

De ontwikkelingen in onze leefomgeving, het omgevingsrecht en binnen de FUMO-organisatie hebben onderling raakvlakken. De Omgevingswet is met bijna alle ontwikkelingen verbonden. Deze wet raakt de FUMO in de volle breedte van onze taakuitvoering; vergunningverlening, toezicht en handhaving en onze specialistische advisering.

Hoe groot die invloed is, is in de eerste plaats afhankelijk van de inhoud van regelgeving waar “Den Haag” nog aan werkt. Daarnaast geeft de Omgevingswet aan gemeenten en provincies meer ruimte tot het maken van eigen afwegingen die worden vastgelegd in de omgevingsvisie en de omgevingsplannen. Dit leidt tot nieuwe beleidsmatige (toetsings- en toezichts)kaders. Het Rijk geeft gemeenten 8 jaar de tijd om alle tijdelijke omgevingsplannen (de huidige bestemmingsplannen) om te zetten naar één omgevingsplan in de geest van de Omgevingswet. Dit vergt het nodige van de gemeenten, waarbij de FUMO een waardevolle kennis- en gegevensbron is.

Keuzes van deelnemers werken door naar de FUMO

Nieuwe wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet en de regels over het digitale verkeer tussen inwoners/bedrijven en de FUMO, in combinatie met de (beleidsmatige) keuzes die de deelnemers op basis hiervan nog moeten maken geven de nodige dynamiek. Daarom is het voor de FUMO nog niet mogelijk om voor de komende jaren duidelijk aan te geven hoe deze omgevingsdynamiek zich gaat vertalen in de praktijk en wat dit meer of minder gaat kosten.

In hoofdstuk vier van deze kadernota komen de uitgangspunten voor de begroting 2021 aan de orde en geven wij een meerjarig financieel perspectief van de FUMO-begroting tot 2025. De financiële effecten per individuele gemeente of provincie zijn afhankelijk van de eigen keuzes en ambities van de individuele deelnemers.

Van kadernota naar begroting

Het algemeen bestuur stelt deze kadernota vast en deze is daarmee richtinggevend voor het dagelijks bestuur van de FUMO bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2021. De ontwerpbegroting 2021 wordt eind februari 2020 aangeboden aan de raden van de Friese gemeenten, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân. Zij worden hiermee in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen. Begin juli 2020 stelt het algemeen bestuur van FUMO de begroting 2021 vast, zodat wij deze voor 1 augustus 2020 aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kunnen toezenden. Omdat eind februari 2020 de uitgangspunten voor de nieuwe financieringssysteem nog niet bekend zullen zijn, zal de ontwerpbegroting 2021 opgesteld worden op basis van de huidige financieringssysteem.

Resumé

Komend voorjaar zullen belangrijke stappen worden gezet richting een FUMO die ons voor ogen staat. Deze stappen zijn belangrijk met het oog op de ontwikkelen die wij in de toekomst voorzien. Deze kadernota geeft inzicht in een aantal belangrijke ontwikkelingen en het meerjarige financieel perspectief voor de periode tot 2025. Naast nieuwe wet- en regelgeving zullen beleidsmatige keuzes die gemeenten en provincie de komende jaren maken, doorwerken naar de FUMO. In dit opzicht zijn wij als uitvoeringsdienst volgend.

De FUMO is naast de uitvoering ook een kennisorganisatie die met u meedenkt en u ondersteunt in de aanpak van onderwerpen op het gebied van de fysieke leefomgeving. Omdat door de deelnemers de keuzen nog gemaakt moeten worden is het op dit moment niet mogelijk om de financiële effecten in deze kadernota aan te geven.

2. Trends en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving

2.1 Omgevingswet

In 2020 e.v. bereidt de FUMO zich voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit gebeurt binnen het beschikbaar gestelde budget (variant A). De verwachte datum¹ van inwerkingtreding van de Omgevingswet is 1 januari 2021. Met de invoeringsdatum in zicht, ontstaat steeds meer duidelijkheid over de inhoud van besluiten en uitvoeringsregelingen die onderdeel uitmaken van het omgevingsstelsel. Wij leiden hier uit af dat er, ook na de inwerkingtreding van de wet, ons allen nog het nodige aan werk wacht.

De implementatie van het nieuwe stelsel van omgevingsrecht (waar de Omgevingswet onderdeel van uitmaakt) raakt de adviserende en uitvoerende rol van de FUMO. Dit alles met het oog op het behoud van een goede fysieke leefomgeving. Een aantal aspecten op dit gebied lichten wij hierna uit. Het raakt ook de organisatorische bedrijfsvoering, zoals de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Later in deze kadernota komen wij op de organisatorische ontwikkelingen terug.

Transitiefase

In navolging van de VNG verwachten wij dat ook in eerste jaren na de inwerkingtreding van de Omgevingswet nog implementatiewerkzaamheden nodig zullen zijn. Dit hangt samen met de transitiefase (2021 t/m 2029). Gemeenten worden hiermee in de gelegenheid gesteld om stap voor stap het nieuwe omgevingsplan op te bouwen. Iedere deelnemer zal daarin zijn lokale ambities vertalen.

Wij verwachten dat gedurende deze transitiefase de deelnemers een beroep zullen doen op de kennis en data van FUMO voor onder meer het opstellen van bovengenoemde omgevingsplannen en het beheren en leveren van data. Het nieuwe omgevingsplan wordt het primaire instrument om de gevolgen van lokale milieubelastingen zoals, geluid, trillingen, geur en externe veiligheid te reguleren. Voor het bepalen van milieugebruiksruimtes en het vaststellen van emissieplafonds zal de kennis en expertise van de omgevingsdiensten nodig zijn.

Overdracht bodemtaken en (gedeeltelijk) ontgrondingstaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat de provinciale bevoegdheid uit de Wet bodembescherming (Wbb) en gedeeltelijk uit de Ontgrondingenwet (Ontgrw) over naar de gemeenten. Voor ontgrondingen gaat de bevoegdheid van de provincie over naar de gemeente op het moment dat er sprake is van een aanvraag omgevingsvergunning voor meerdere activiteiten waarbij minder dan 100.000 m³ wordt afgegraven en geen sprake is van een magneetactiviteit². De FUMO voert de Wbb-taken en de Ontgrw-taken nu in opdracht van de provincie uit. De overdracht van de bevoegdheid voor bodemtaken van de provincie aan gemeenten betekent in Fryslân een inzet van gemiddeld 200 uur per gemeente (totaal 3.600 uur) op jaarbasis. Nu de landelijke koers van het bodembeleid en het ontgrondingenbeleid op hoofdlijnen hetzelfde blijft, stimuleert de FUMO het om de uitvoering van de

¹ De minister van BZK heeft nog geen beslissing over de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet genomen. Mogelijk is dat de invoering wordt uitgesteld. Meer duidelijkheid hierover wordt in de eerste week van december 2019 verwacht.

² Een magneet-activiteit is een activiteit die, als hij onderdeel is van een meervoudige vergunningaanvraag, alle activiteiten naar zich toetrekt en belegt bij het bevoegd gezag van de magneetactiviteit. Een Seveso-inrichting is bijvoorbeeld een magneet-activiteit, waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Als een vergunning wordt aangevraagd voor het oprichten van een Seveso-inrichting met een bouwactiviteit, komt deze dus bij de provincie te liggen.

Wbb en van de Ontgrw bij de FUMO te laten. Dit om de integraliteit, kwaliteit (noodzakelijke kennis is al aanwezig) en continuïteit van de uitvoering te borgen. Met het robuust organiseren van deze taken op dit schaalniveau wordt tevens voldaan aan de kwaliteitscriteria 2.2.

Geluid

Het Aanvullingsbesluit geluid (onderdeel van het nieuwe omgevingsstelsel) bevat regels die gaan over dezelfde geluidbronnen die de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer tot 2021 reguleren. Het gaat om industrieterreinen, wegen en spoorwegen. Zo bevat het Aanvullingsbesluit geluid instructieregels voor:

- het beheersen van geluid van deze geluidbronnen (geluidproductieplafonds of basisgeluidemissie);
- het toelaten van geluidgevoelige gebouwen in de omgeving van deze geluidbronnen;
- sanering van te hoge geluidbelastingen langs decentrale infrastructuur.

Werkzaamheden die voortvloeien uit dit besluit zijn:

- het opstellen van emissiekaarten, actualisering gezoneerde industrieterreinen (in kaart brengen bedrijven i.r.t. geluidsproductieplafonds);
- het in kaart brengen en toezicht houden op het saneringen van woningen.

Het gaat onder meer over het op elkaar aansluiten van informatiesystemen en het delen van informatie zodat geluidadviseurs goede berekeningen kunnen maken. Deze activiteiten maken nu (op kleine schaal) ook al onderdeel uit van de taken die deelnemers bij de FUMO hebben ondergebracht. Om deze werkzaamheden efficiënt en effectief aan te pakken is goede samenwerking tussen de deelnemers en de FUMO noodzakelijk.

De verwachting is dat de vraag vanuit de deelnemers groter wordt en op het gebied van het saneren van woningen door de deelnemers extra financiële middelen aangewend zullen moeten worden om te voldoen aan de verplichting dat alle betreffende woningen voor 2043 zijn gesaneerd. Voor een saneringsproject kunnen gemeenten/provincie (bevoegd gezag) een subsidie aanvragen bij het Rijk. Het Rijk hecht er belang aan dat met het oog op expertise en kennisborging deze activiteiten worden uitgevoerd door een omgevingsdienst. Op dit moment ontzorgt de FUMO de deelnemers die een saneringsproject willen uitvoeren al op basis van opdrachtverlening. Wij zijn projecteider voor de voorbereidende werkzaamheden en voor de werkzaamheden voor de uitvoering van de sanering. Nu sinds kort de einddatum van 2043 bekend is, verwacht de FUMO meer opdrachten hiertoe, omdat bij de FUMO de noodzakelijke kennis hierover aanwezig is, waardoor de integraliteit en kwaliteit kunnen worden geborgd. Hiervoor is een structurele uitbreiding van de formatie met 1 fte geluidsmedewerker nodig. Omdat er ook een nieuwe lijst met te saneren woningen moet worden vastgesteld, is een vaste inzet per deelnemer niet meteen mogelijk en heeft een gemeenschappelijke financiering de voorkeur. Een vaste inzet is pas mogelijk na afronding van het eerste deel van het project waarbij geïnvesteerd wordt welke woningen in welke gemeente gesaneerd moeten worden.

Register Externe Veiligheidsrisico's (REV)

Deugdelijke informatie over de leefomgeving is cruciaal voor uitvoering van de zorgplicht in de Omgevingswet. In het Besluit kwaliteit leefomgeving (onderdeel van het nieuwe omgevingsstelsel) staat, kort samengevat, dat vanaf 2021 in het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) de informatie van circa 40 activiteiten vanuit ruim 400 bronhouders langs elektronische weg toegankelijk gemaakt moet worden. Het REV vormt hiermee de basis voor alle data rond externe veiligheid en vervangt het huidige Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS).

Vanaf 2021 moet het REV gaan voorzien in de informatiebehoefte van Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. Daarnaast moet het REV ook aan burgers en bedrijven/organisaties inzicht geven in de lokale situatie van externe veiligheid. De bevoegde gezagen moeten hiertoe de betreffende gegevens aanleveren bij het Ministerie. Voor het huidige informatiesysteem levert de FUMO deze gegevens aan haar deelnemers. Wij verwachten dat de FUMO hiervoor in 2020/2021 opdracht krijgt van alle deelnemers.

Resumé

De FUMO volgt de nieuwe regelgeving³ nauwgezet, zodat wij de deelnemers daarover kunnen informeren. Ook na de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet c.a. zullen extra inspanningen gevraagd worden. Voor een deel betreft dit implementatie inspanningen binnen de eigen organisatie van de FUMO, voor een ander deel vloeit dit voort uit eisen die voortkomen uit het nieuwe stelsel omgevingsrecht en de individuele inhoudelijke (kennis)vragen hierover van de deelnemers.

Door kennis te bundelen kunnen we schaalvoordeel behalen en tegelijkertijd bouwen aan kwaliteit, integraliteit en continuïteit. De FUMO is een kennisorganisatie en gaat graag met u hierover het gesprek aan. Daar waar deelnemers dat vragen, zal de FUMO voorbereidingen treffen om (vooraf) invulling te geven aan de taken die voortvloeien uit de Omgevingswet. Op dit moment kennen wij de behoefte van de gemeenten niet. Daarom is het moeilijk om in dit stadium de financiële effecten in te schatten en zijn wij nog niet goed in staat dit zichtbaar te maken in het financieel meerjarenperspectief.

2.2 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Naar verwachting treedt in 2021, gelijk met de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking. In de kern gaat het om een privatisering van het bouwtoezicht bij nieuw- en verbouw. Taken, verantwoordelijkheden op gebied van bouwen verschuiven van de overheid naar bouwers en private kwaliteitsborgers. Overheden zijn dan niet meer verantwoordelijk voor de bouwtechnische toetsing en het toezicht op bouwwerken die worden gebouwd. In eerste instantie geldt dit alleen voor de eenvoudige bouwprojecten zoals een woning, een eenvoudig bedrijfsgebouw of een bijgebouw. De gemeente blijft, naast de omgevingsveiligheid wel verantwoordelijk voor de handhaving, de ruimtelijke ordening en de welstand.

In 2020 zal de minister op basis van de uitkomst van pilots beslissen of de Wkb in 2021 in werking wordt gesteld. Dit betekent niet dat we nu niets hoeven of kunnen doen. Het is gezien de korte termijn die nog rest tot 2021 zaak om op de inwerkingtreding van deze wet te anticiperen. Dit geldt zowel voor de gemeenten als voor de FUMO. De FUMO voert op dit moment bouwtoezicht uit voor Terschelling en de provincie. Wij zullen in 2020 de impact van deze wet in beeld brengen en op basis daarvan, samen met alle gemeentelijke deelnemers, scenario's uitwerken hoe wij de rol van de overheid onder deze nieuwe wet in kunnen richten. Zonder vooruit te willen lopen op de uitkomst van deze impactanalyse kan dat betekenen dat het 'bouw- en woningtoezicht nieuwe stijl' binnen de FUMO wordt geconcentreerd (ten behoeve van deelnemende gemeenten) of zal worden afgebouwd. Het is van belang dat deze specifieke kennis voor de regio behouden blijft en op een passend schaal- en kwaliteitsniveau wordt uitgevoerd.

³ Invoeringswet, Aanvullingswetten, Aanvullingsbesluiten, Aanvullingsregelingen, e.d..

2.3 Grensoverstijgende vraagstukken

Vraagstukken op gebied van milieu, veiligheid, duurzaamheid en klimaat gaan over fysieke en bestuurlijke grenzen heen. Dit vraagt van veel partijen een actieve opstelling om bedreigingen te keren, risico's te beheersen en bij te dragen aan oplossingen.

Momenteel zijn vraagstukken als ZZS⁴ en PFAS⁵ uiterste actueel. Zo krijgen we met regelmaat te maken met nieuwe problemen of vraagstukken die kortdurend of meerjarig onze aandacht vragen, bijvoorbeeld op het gebied van klimaat, verduurzaming, energietransitie en externe veiligheid. De FUMO wil haar deelnemers ondersteunen in de aanpak van deze complexe materie. Als omgevingsdienst hebben wij specialistische medewerkers in huis. Daar waar nieuwe vraagstukken vragen om nieuwe expertise, investeren wij samen met andere omgevingsdiensten in kennisontwikkeling en de doorvertaling daarvan naar de uitvoering.

Klimaat, verduurzaming en energietransitie

De komende decennia vormt de energietransitie een majeur thema binnen het milieu- en duurzaamheidsbeleid van de overheid. Eind 2018 is het Klimaatakkoord gesloten met daarin de vergaande reductiedoelstellingen voor CO₂ en energie. Lokale overheden hebben een belangrijke rol bij het behalen van deze doelstellingen.

Binnen de bestaande kaders van de Wet milieubeheer zet de FUMO hier al VTH-instrumenten op in. De verwachting is dat dit de komende jaren geïntensiveerd zal worden. Naast aandacht voor energie bij vergunningverlening en toezicht, zal meer nadruk komen te liggen bij advisering aan bedrijven om tot besparingen in het verbruik van energie te komen. Dit kan door het nemen van maatregelen en het aanpassen van bedrijfsprocessen.

De Rijksoverheid heeft als doelstelling een volledig circulaire economie in 2050. Op regionaal en lokaal niveau moet hieraan mede invulling worden gegeven. Daartoe worden onder meer inventarisaties van grondstoffen- en reststromen uitgevoerd en wordt gekeken hoe hiermee op een slimme wijze kan worden omgegaan. Het verbinden van circulaire doelstellingen aan gebiedsopgaven, integraal afgewogen tegenover andere ambities, maakt een brede (basis)kennis van medewerkers noodzakelijk om ondernemers hierover te informeren en te adviseren.

De FUMO zal medewerkers aanwijzen als specialist op het nieuwe deskundigheidsgebied *Energie en duurzaamheid*. Op dit moment voert de FUMO op dit gebied ook al werkzaamheden uit en is de basiskennis beschikbaar bij een groot aantal medewerkers. Door accentverschuivingen verwachten wij twee specialisten hier op in te zetten, zodat dan tevens voldaan wordt aan de kwaliteitseisen voor het nieuwe deskundigheidsgebied *Energiebesparing en duurzaamheid*⁶. Deze accentverschuiving sluit aan bij het Fryslânbrede uitvoeringsprogramma en is in lijn met de Fryslânbrede omgevingsanalyse.

⁴ ZZS = zeer zorgwekkende stoffen.

⁵ PFAS = poly- en perfluoralkylstoffen.

⁶ Zie deskundigheidsgebied 27 uit de Kwaliteitscriteria 2.2 (juli 2019).

Externe veiligheid

Vanaf 2011 voert het Bureau Externe veiligheid Fryslân⁷ voor overheden in Fryslân taken uit op het gebied van Externe veiligheid, zowel in het kader van vergunningverlening en toezicht als in de vorm van specialistische advisering in individuele casussen en planvorming (bestemmingsplan, omgevingsplan). Deze taken worden via het programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) gefinancierd uit landelijke subsidiegelden. Momenteel wordt op landelijk niveau in het Bestuurlijk Omgevingsberaad gesproken om deze subsidie per 2021 te beëindigen en is voorgesteld deze middelen structureel toe te voegen aan het gemeente-/ provinciefonds.

Aangezien de taken op gebied van Externe veiligheid ook na 2020 nodig blijven, en mogelijk zelfs geïntensiveerd moeten worden, is het voor alle deelnemers van belang er rekening mee te houden dat de financiering zal wijzigen. Wanneer de landelijke subsidie wegvalt, zal de bekostiging plaats vinden vanuit deelnemersbijdragen van de gemeenten en provincie. Gelet op de complexe materie is het van belang deze taken bij de FUMO te laten om de integraliteit, kwaliteit en continuïteit te borgen.

Zeer zorgwekkende stoffen

Sinds ruim een jaar is er veel aandacht voor zogenoemde *Zeer zorgwekkende stoffen*. Het betreft een groot aantal (ca. 1400) stoffen die schadelijk zijn voor de gezondheid en het milieu. De FUMO is inmiddels aangesloten bij het landelijk kennisnetwerk zeer zorgwekkende stoffen. Langs deze weg wordt kennis over deze complexe materie opgebouwd. Het gaat daarbij om de herkenning en beoordeling van stoffen, nieuwe regelgeving en de doorvertaling daarvan naar vergunningvoorschriften en toezicht. We moeten investeren in het verbeteren van registratiesystemen voor dergelijke stoffen. De toepassing van deze stoffen kan zo worden gemonitord en het stelt ons in staat om in de toekomst snel gegevens over het gebruik van deze stoffen te kunnen genereren.

2.4 VTH Beleid

In het Fries VTH-overleg werken gemeenten, provincie en Wetterskip Fryslân samen met uitvoeringspartners (bijv. Veiligheidsregio Fryslân, FUMO, politie, Openbaar Ministerie) aan het verbeteren van programmatische sturing. Momenteel wordt gezamenlijk gewerkt aan een gemeenschappelijk VTH-beleid; een gemeenschappelijk uitvoeringskader voor de VTH-taken die de gemeenten en de Provincie Fryslân aan de FUMO hebben opgedragen. Evenals het gemeentelijk en provinciaal beleid, zal dit gezamenlijk VTH beleid worden gebaseerd op een omgevings-/risicoanalyse. Ook hiervoor wordt een methodiek ontwikkeld. Het gezamenlijk VTH-beleid, met de daaronder liggende omgevings-/risicoanalyse, vormt de input voor het Fryslânbrede uitvoeringsprogramma waarmee in 2019 een eerste start gemaakt is. Dit uitvoeringsprogramma is de komende jaren nog in ontwikkeling.

Dit gezamenlijk VTH-beleid zal bestuurlijk richting geven en de gezamenlijke prioriteiten en doelen formuleren voor de komende jaren. Elke vier jaar zal dit beleid worden geactualiseerd. Dit stelt eisen aan het informatie gestuurd werken en de kwaliteit van data (zie ook paragraaf 3.1 en 3.3). Nieuwe ontwikkelingen, in combinatie met actuele informatie uit de uitvoeringspraktijk, zullen leiden tot een gewijzigde risicoanalyse en mogelijk andere prioriteiten. Dit vraagt van de FUMO een zekere wendbaarheid om de beschikbare menskracht en deskundigheid in te zetten op juist die thema's en onderwerpen waarvoor bestuurlijk aandacht wordt gevraagd.

⁷ Destijds ondergebracht bij de Milieuvadvisiedienst en vanaf 2014 bij de FUMO.

Ervaringen uit andere delen van het land laten zien dat een gezamenlijk beleid van deelnemers in het samenwerkingsverband van een omgevingsdienst, binnen een bandbreedte, een meer uniform uitvoeringsniveau vraagt. Op dit moment kan niet worden voorzien of dat financiële gevolgen zal hebben en in welke zin (neutraal, positief, negatief). Dat zal van deelnemer tot deelnemer verschillen.

2.5 Collectieve taken

Omgevingsdiensten zoals de FUMO zijn opgericht met als doel een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de VTH-taken binnen het omgevingsrecht te bewerkstelligen en daarbij samen te werken met partners. Voor verschillende taken geldt dat deze taken aangemerkt kunnen worden als collectieve taak. De belangrijkste kenmerken van collectieve taken zijn dat alle deelnemers opdrachtgever zijn en in een bepaalde mate belang hebben bij de uitvoering van deze taken. Hierbij is een onderscheid te maken in soort collectieve taak. Voor een aantal van deze taken geldt dat deze naar aard en karakter Fryslânbreed uitgevoerd moeten worden. Deze (structurele) taken hebben meerwaarde voor heel Fryslân. De inspanningen die met de uitvoering van deze taken zijn gemoeid zijn daardoor niet of nauwelijks toe te wijzen aan individuele deelnemers. Voorbeelden van deze collectieve taken zijn:

- participatie in de crisisbeheersingsorganisatie (inclusief de 24/7 bereikbaarheid)
- milieualarmnummer (24/7 bereikbaar);
- projecten die voortvloeien uit het VTH-overleg;
- kennisuitwisseling en kennisoverdracht;
- voorbereidingen naar informatie gestuurd (risicogestuurd) toezicht, handhaving en vergunningverlening.

Daarnaast onderscheiden we de collectieve taken die efficiënter kunnen worden uitgevoerd en beter zijn voor de samenleving als deze in breder verband en uniform worden uitgevoerd. Voor dergelijke collectieve taken geldt dat er voor deelnemers keuzevrijheid is. Als meer partners deelnemen, neemt de meerwaarde en efficiëntie toe. Voorbeelden zijn taken op het gebied van bodembeheer, dierziekten, energietransitie, e.d.. De FUMO is een kennisintensieve organisatie en kan de deelnemers goed informeren en adviseren over complexe vraagstukken op het gebied van milieu, veiligheid duurzaamheid en klimaat.

De begroting geeft inzicht in het budget dat met de uitvoering van collectieve taken is gemoeid. De kosten worden volgens via een bepaalde verdeelsleutel in rekening gebracht bij de deelnemers. Het heeft sterk de voorkeur om voor collectieve taken een voorziening te treffen in de begroting.

De FUMO is verantwoordelijk voor de manier waarop deze taken worden uitgevoerd. We willen op basis van informatie daar acteren, waar we de meeste toegevoegde waarde hebben. Daarbij willen wij de deelnemers volledig inzicht geven in de afwegingen die wij maken om de beleidskeuzes van de deelnemers (al dan niet op ons advies) hierin waar te maken.

3. Organisatorische ontwikkelingen

3.1 Informatie-gestuurd werken

De komende jaren zetten wij in op versterken van het informatie- en risicogestuurd werken. Dit vloeit logischerwijs voort uit de behoefte om de VTH-inzet te richten op onderwerpen die maatschappelijk en bestuurlijk de meeste inzet vragen (zie ook paragraaf 2.4).

Informatie-gestuurd werken is een continu proces waarbij de FUMO interne en externe data bij elkaar brengt, analyseert en de daaruit resulterende informatie toepast. Bij andere overheden en omgevingsdiensten zien wij dat hierbij uitwisseling van data en informatie van belang is. Wij zullen onderzoeken waar mogelijkheden voor samenwerking liggen met andere overheden en partnerorganisaties. Onze ambitie is dat wij in 2022 in staat zijn in- en externe informatie gestructureerd te verzamelen en te gebruiken in de sturing van interventies waarbij ook meer op risico's wordt gestuurd. Om deze ambitie te verwezenlijken is het van belang eerst een impactanalyse te doen. Zo moet allereerst duidelijk worden welke informatie ontsloten moet worden en wat dit betekent voor de organisatie.

3.2 Elektronisch verkeer tussen burgers en overheid

Los van de overgang naar de Omgevingswet, komt er op het gebied van digitalisering veel op overheden af, zo blijkt ook uit de miljoenennota van dit jaar. Er liggen op dit moment meerdere wetsvoorstellen⁸ voor. Deze hebben allen betrekking op het elektronisch verkeer tussen burgers/bedrijven en de overheid. Deze regelgeving zal ook op de FUMO van toepassing zijn, wat betekent dat op dit gebied binnen de systemen en werkwijzen van de FUMO aanpassingen nodig zullen zijn. De verwachting is dat aan deze aanpassingen initiële en structurele kosten verbonden zijn. De omvang van de benodigde middelen is nog niet duidelijk en is ook nog niet verwerkt in de financiële uitgangspunten voor de begroting. Wij volgen de ontwikkelingen rond deze regelgeving en komen in de kadernota van volgend jaar hierop terug.

3.3 Informatiesysteem

De primaire processen binnen de FUMO worden ondersteund met een (zaakgericht) informatiesysteem: het Leefomgeving Informaties Systeem (LIS). Op dit moment wordt onderzocht of het LIS voldoende is toegerust op informatie-gestuurd werken en op de eisen die vanuit de Omgevingswet worden gesteld, zoals de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet en registratie van gegevens op activiteitsniveau. Daarnaast bestaat er onder de deelnemers de behoefte om gegevens in het zaakstelsel in te kunnen zien. Wij zullen in 2020 of 2021 een Europese aanbesteding starten voor een nieuw informatiesysteem dat kan voldoen aan de eisen die passen bij het werken onder de Omgevingswet en archiefwaardig is. Op basis van ervaringen bij andere omgevingsdiensten gaan wij er van uit dat de jaarlijkse kosten voor een dergelijk systeem hoger zullen liggen dan het huidige LIS.

⁸ Het gaat om wetsvoorstellen inzake de Wet digitale overheid (Wdo), Besluit digitale overheid (Bdo), Wet open overheid (Woo) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmeb).

3.4 Wendbaar in de arbeidsmarkt

Binnen de FUMO is nu al zichtbaar dat er een relatief grote flexibele schil (externe inhuur) nodig is voor het uitvoeren van taken voor onze deelnemers. Een flexibele schil is wenselijk om in te kunnen spelen op wisseling in het werkaanbod. De FUMO maakt structureel gebruik van externen, omdat vacatures in de huidige krappe arbeidsmarkt moeilijk kunnen worden ingevuld. Daarnaast kent de FUMO, net als veel andere overheidsorganisaties, een personeelsopbouw waarin ouderen oververtegenwoordigd zijn. Het blijkt lastig om jongere medewerkers van elders aan te trekken of in te laten stromen van opleidingen. Iedereen vist in dezelfde vijver. Het voorgaande is reden voor de FUMO geweest om de wervingsmethodiek tegen het licht te houden en te vernieuwen. Dit blijft wel een voortdurend aandachtspunt voor de FUMO.

Werkinhoudelijk constateren wij (zie hiervoor in hoofdstuk twee) dat de FUMO de komende jaren te maken krijgt met meer dynamiek. Dit werkt door naar, en stelt eisen aan de wendbaarheid van onze organisatie en het vergroten van de inzetbaarheid. Tegelijkertijd zullen we daarbij rekening moeten houden met de kwaliteitseisen die vanuit de deelnemers aan de FUMO worden gesteld. De komende jaren verwachten wij dat, mede onder invloed van de Omgevingswet, informatie-gestuurd werken en verdergaande digitalisering, van medewerkers andere kwaliteiten, kennis en vaardigheden zullen worden gevraagd. De Omgevingswet legt daarnaast een sterker accent bij burgerparticipatie. Wij verwachten dat dit de komende jaren zal leiden tot meer inzet “aan de voorkant” van vergunningprocedures en andersoortige inzet, zoals mediation, in situaties waarbij sprake is van verschillende belangen, conflict, bezwaar en beroep

Met het oog op deze ontwikkelingen en de geografische ligging van de provincie Fryslân, staan de volgende vraagstukken in 2020 en 2021 centraal. Hoe zorgen wij voor een kwalitatieve en kwantitatieve goede in-, door- en uitstroom van medewerkers zodat we ons potentieel optimaal kunnen benutten? Hoe zorgen wij er voor dat de kennis die de FUMO heeft zich verder ontwikkelt maar ook wordt geborgd? Dit is nodig om de gevraagde kwaliteit te kunnen blijven leveren overeenkomstig de kwaliteitscriteria en de kennisintensieve uitvoeringsorganisatie te blijven binnen het domein van de fysieke leefomgeving. Hoe presenteren wij ons als een aantrekkelijke werkgever voor schoolverlaters en instromers? Een andere vraag is “Hoe borgen wij de gezamenlijke verantwoordelijkheid hiervoor?” Hier kunnen wij met de deelnemers besparen door gebruik te maken van elkaars kennis en kunde, maar ook door gezamenlijk trainingen te volgen. Hierbij kan ook gedacht worden aan uitwisseling van arbeidskrachten bij verschuiving van werkzaamheden, maar ook tijdens verzuim bijvoorbeeld.

Het bovenstaande vraagt van de FUMO dat wij ons blijvend inspannen op het gebied van binding, werving en flexibele inzetbaarheid. Daarbij zullen wij nieuwe, creatieve mogelijkheden onderzoeken om ons te presenteren als een aantrekkelijke werkgever. Dit kan door onze inzet te intensiveren (bijv. met gastlessen aan opleidingen) of scholieren/studenten al in een vroeg stadium kennis te laten maken met het werk van een omgevingsdienst. Meer dan nu het geval is zal dit vorm en inhoud moeten krijgen in samenwerking met onze deelnemers, andere omgevingsdiensten en opleidingen.

3.5 Doorontwikkeling

FUMO 2.0

In 2020 ronden wij het ontwikkelprogramma FUMO 2.0 af. In 2020 staat nog een aantal belangrijke onderwerpen op de bestuurlijke agenda, zoals bijvoorbeeld het governance-vraagstuk, uniforme mandatering en de verantwoordingssystematiek. De ontwikkelkosten zijn reeds meegenomen in de

begroting. Wij verwachten dat een aantal onderwerpen, nadat deze binnen de FUMO worden toegepast, zowel van de deelnemers als van de FUMO structureel inzet zullen vragen. De verwachting is dat een groot deel daarvan binnen de bestaande budgetten kan worden opgevangen.

Organisatieopbouw

De FUMO kijkt momenteel ook naar de eigen organisatieopbouw. De groei als gevolg van de overdracht van basistaken maakt dat grenzen aan de span of control van leidinggevenden zijn bereikt. Al langere tijd zien wij dat het onderhouden van relaties met onze deelnemers (op verschillende niveaus) een aanzienlijke inzet vraagt. De verwachting is dat de komende jaren de samenwerking en afstemming met deelnemers en andere partnerorganisaties in Fryslân zal toenemen. We onderzoeken of, en zo ja hoe, dit aanpassingen binnen de organisatie vraagt. Een eventuele aanpassing kan doorwerken in de begroting na 2020.

Naar een nieuwe programmeringsopzet

Een ander onderwerp binnen FUMO 2.0 is "Grondslagen, kentallen, systematiek". In 2019 is een onderzoek uitgevoerd door bureau Seinstra Van der Laar om de producten- en dienstencatalogus (PDC) van de FUMO te bezien en voor de meeste gebruikte producten een landelijk geaccepteerd kengetal te bepalen. Dit in het kader van efficiënt en effectief werken waarbij professionaliteit en kwaliteit niet uit het oog worden verloren. Het advies van Seinstra Van der Laar is in definitieve vorm inmiddels door ons ontvangen. De deelnemers zullen in december 2019 worden meegenomen in deze analyse die is uitgevoerd door Seinstra Van der Laar. De implementatie van dit rapport vraagt een zorgvuldige aanpak. Zo zal dit een cultuuromslag vragen: veel meer denken in termen van producten en kengetallen dan in termen van processen. Samen met de deelnemers gaan we aan de slag met het opzetten van een nieuwe programmeringsopzet, ambities en frequenties maken hier onderdeel van uit. Deze nieuwe PDC en programmering zal waarschijnlijk impact hebben op de capaciteit en op de verdeling van de deelnemersbijdrage. Per deelnemer zal die uiteraard in beeld worden gebracht.

3.6 Innovatie

We leven in een tijdperk waarin verandering de enige constante is. Als uitvoeringsorganisatie staan we nadrukkelijk open voor nieuwe ontwikkelingen. In onze uitvoeringspraktijk hebben we de ambitie om op gepaste manier ruimte te bieden voor vernieuwende werkmethoden en nieuwe technologie. Bij dit laatste denken wij bijvoorbeeld aan de inzet van drones voor toezicht en op afstand uitleesbare meetapparatuur. Wij participeren in het landelijk kennisnetwerk van Omgevingsdiensten-NL en wisselen kennis uit met andere omgevingsdiensten. Innovaties die naar verwachting meerwaarde hebben zullen in overleg met de deelnemers hun weg vinden binnen onze uitvoeringspraktijk.

4. Financieel kader en meerjarenperspectief

De grondslag voor de kadernota wordt gevormd door de ontwerpbegroting 2020. Alhoewel deze op dezelfde AB-vergadering wordt besproken als deze kadernota, vormt de ontwerpbegroting 2020 wel de meest geschikte basis voor de kadernota, aangezien hierin de effecten van de implementatie van het Besluit VTH zijn meegenomen, in tegenstelling tot de begroting 2019.

4.1 Financieel kader

Wijze van kostennormering

Het financieel kader voor de jaren 2021-2025 is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Conform de begrotingen van 2019 en 2020 wordt de nieuwe Fryske norm gehanteerd voor de capaciteitsberekening. Dit betekent dat op basis van de nieuwe Fryske norm de fte-inzet voor de programma's wordt bepaald.
- Als productiviteitsnorm wordt uitgegaan van 1340 uur, een percentage van 71.6% van de totale beschikbare uren per fte (1872). Dit betreft de 'declarabele' uren, de uren die direct gerelateerd zijn aan productie voor deelnemers.
- Per coördinator wordt 700 uur als indirecte uren aangehouden.
- Als flexibele schil voor het primair proces wordt 15% aangehouden. Dit betreft de verhouding externe medewerkers ten opzichte van het totaal aantal medewerkers.
- De formatie voor overhead (afdeling Bedrijfsvoering en management) bedraagt maximaal 24% van de totale formatie.
- In de jaren tot en met 2022 vindt groei plaats naar de hiervoor aangegeven financiële uitgangspunten. Daartoe zal de begroting worden gesplitst naar een reguliere begroting en een transitiebegroting. De uitgangspunten van de transitiebegroting 2020-2022 zijn niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, behalve voor wat betreft de opbouw van het weerstandsvermogen. Zie hiervoor de toelichting op de transitiebegroting.

Wijze van financiering

De financieringssystematiek is onderwerp van gesprek tussen de FUMO en haar deelnemers. Op het moment van het opstellen van deze kadernota zijn nog geen besluiten genomen over een wijziging van de financieringssystematiek. Daarom wordt uitgegaan van dezelfde wijze van financiering van de basistaken en plustaken als in voorgaande begrotingen. Deze is als volgt:

- Voor de inrichtingsgeboden basistaken blijft de bedrijvenlijst per deelnemer de basis voor de financiering. Het aantal inrichtingen vermenigvuldigd met de Fryske norm en het integrale uurtarief, bepaalt de deelnemersbijdrage voor inrichtinggebonden basistaken. Boven de Fryske norm heeft de Provincie Fryslân 8,2 fte ingebracht ten behoeve van de uitvoering van basistaken voor TOP-bedrijven.
- Voor de overige basistaken (asbest, bodem, handhaving) wordt uitgegaan van de normen die zijn gehanteerd in de begroting 2020 (vastgesteld door het algemeen bestuur op 12 december 2019).
- De omvang en samenstelling van de plustaken is in samenspraak met de deelnemers tot stand gekomen. Per plustaak is vervolgens de tariefgroep bepaald. Het aantal uren per type plustaak, vermenigvuldigd met het geldende tarief, leidt tot de deelnemersbijdrage voor de plustaken.
- Het budget dat beschikbaar is gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet wordt vertaald naar een bijdrage per deelnemer op basis van de verhouding in de bijdrage van de

basistaken. Hetzelfde geldt voor de structurele collectieve taken. De incidentele collectieve taken worden gefinancierd uit incidentele opdrachten of (tijdelijke) subsidies

- De bijdragen aan de transitiebegroting worden naar rato van de bijdrage van basis- en plustaken verdisconteerd in de deelnemersbijdragen.
- Met de deelnemers zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten. Naast afspraken over de basistaken zijn hierin voor veel deelnemers tevens afspraken gemaakt over afname van plustaken.
- Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 17 oktober 2019 besloten dat vanaf 2020 de plustaken op nacalculatiebasis zullen worden afgerekend.

Indexering: loon- en prijscompensatie

- Voor de kostenopbouw van de programmabegroting 2021 - 2025 worden de uitgangspunten van het Centraal Plan Bureau (CPB) gebruikt.
- Het CPB geeft in de Macro Economische Verkenning 2020 aan dat de loonvoet voor 2020 3% bedraagt. Dit hanteren wij ook voor 2021 en verder. Daarnaast wordt voor periodieke verhogingen 1% gehanteerd⁹. In totaal is de loonontwikkeling derhalve 4%.
- Voor materiële kosten hanteren we de CPI index. Deze bedraagt voor 2020 1,5%. Dit percentage hanteren wij ook voor 2021 en verder.
- De lasten in de begroting van de FUMO bestaan voor 80% uit personele lasten en voor 20% uit materiële lasten. Hiermee wordt de gemiddelde index van de FUMO-begroting voor 2021 3,5%.

Financiële impact ontwikkelingen

In de hoofdstukken 2 en 3 zijn trends en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en organisatorische ontwikkelingen beschreven. Er moeten nog veel (beleids)keuzen gemaakt worden door de deelnemers. Het is daarom niet mogelijk om hierop nu al te anticiperen en voor de komende jaren precies en duidelijk de financiële consequenties in beeld te brengen. Wij verwachten de financiële effecten van deze ontwikkelingen grotendeels op te kunnen vangen binnen de huidige financiële kaders. Van de volgende onderwerpen worden de financiële effecten wel meegenomen in het meerjarenperspectief:

Onderwerp	Financiële impact	Structureel/ incidenteel	
1	1 fte geluidmedewerker als gevolg van werkzaamheden inzake het Aanvullingsbesluit geluid.	€ 80k (zowel last als bate uit extra opdrachten)	Incidenteel
2	Extra opdrachten als gevolg van bijdrage FUMO aan transitiefase Omgevingswet	€ 50k (zowel last als bate uit extra opdrachten)	Incidenteel
3	Werkzaamheden FUMO inzake REV	€ 25k	Incidenteel
4	Verhoging uren (structurele) collectieve taken met 1000 uren, als gevolg van extra uren inzake opstellen risicogerichte aanpak, Milieualarmnummer, overleg inzake VTH-beleid.	€ 60k	Structureel
5	Hogere licentiekosten zaaksysteem. De huidige kosten van het zaaksysteem liggen onder het marktconforme niveau. Mocht er na een eventuele aanbesteding gegund worden aan een nieuwe partij, dan is de kans groot dat de kosten stijgen.	€ 75k	Structureel

⁹ Gemiddeld een derde van de medewerkers krijgt jaarlijks een periodiek van 3%. Gemiddeld is dit 1%.

Ad 1. Voor de uitvoering van saneringsprojecten kan het bevoegd gezag een subsidie aanvragen bij het Rijk (zie paragraaf 2.1 geluid). De kosten die de FUMO maakt wanneer zij van de deelnemers de opdracht hiervoor krijgt kunnen uit deze subsidie betaald worden. In de begroting zal dit worden verwerkt middels een verhoging van de verwachte inkomsten uit incidentele opdrachten.

Ad 2. De FUMO verwacht dat de deelnemers een beroep zullen doen op de kennis en data van FUMO voor onder meer het opstellen van omgevingsplannen en het leveren van data (zie paragraaf 2.1 transitiefase).

Ad 3. De FUMO verwacht dat zij van de deelnemers opdracht krijgt in 2020/2021 van alle deelnemers om aan het Rijk de gegevens voor het Register Externe Veiligheidsrisico's aan te leveren (zie paragraaf 2.1 Register Externe Veiligheidsrisico's).

Ad 4. Voor het uitvoeren van structurele collectieve taken (zie paragraaf 2.5) is een verhoging?? van het budget nodig. Gelet op de aard en het karakter van deze structurele collectieve taken zijn deze taken niet of nauwelijks toe te wijzen aan de individuele deelnemers. Het zijn taken die een meerwaarde hebben voor heel Fryslân.

Ad 5. Er zal een aanbesteding opgestart worden voor een nieuw informatiesysteem (zie paragraaf 3.3). Op basis van ervaringen bij andere omgevingsdiensten verwachten wij dat de jaarlijkse kosten voor een dergelijk systeem hoger liggen dan de kosten voor het huidige zaaksysteem (LIS).

Transitiebegroting

Gezien de resultaatontwikkeling in 2018 en 2019 is de verwachting dat het jaar 2021 niet meer noodzakelijk is voor de opbouw van weerstandsvermogen. Dit betekent dat het bedrag van de transitiebegroting met € 327.000 kan worden verlaagd. Dit heeft een positief effect op de deelnemersbijdragen van 2021 en 2022.

Hieronder is de bijgestelde transitiebegroting weergegeven. De opbouw van het weerstandsvermogen in 2021 is niet meer meegenomen. Hieruit blijkt dat de deelnemersbijdrage in de transitiebegroting vanaf 2021 daalt. Waar de bijdrage in de jaren 2019 en 2020 € 983k betrof, zal deze in 2021 – 2022 € 820k bedragen.

Transitiebegroting (Bedragen x € 1000)	2019	2020	2021	2022	Totaal transitiebegroting
Lasten					
Loonkosten primair proces (productiviteit)	167	56	-	-	223
Loonkosten primair proces (flexibele schil)	226	226	-	-	452
Extra onvoorzien	60	60	60	-	180
Opbouwen weerstandsvermogen	327	327	-	-	654
Implementatiekosten (oud)	647	453	453	453	2.006
Totaal lasten exclusief indexering	1.427	1.122	513	453	3.515
Indexering	-	28	31	32	91
Totaal lasten inclusief indexering	1.427	1.150	544	485	3.606
Bedrage oorspronkelijk	983	983	983	983	3.933
Bijstelling opbouw weerstandsvermogen			- 164	- 164	-327
Bijgestelde bijdrage	983	983	820	820	3.606

4.2 Meerjarenperspectief

Reguliere begroting

Hieronder wordt het meerjarenperspectief van de reguliere begroting weergegeven.

Meerjarenperspectief reguliere begroting							
(Bedragen x€ 1000)	2020	Mutatie	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten							
1) Personeelskosten	13.255	215	13.470	13.470	13.470	13.470	13.470
2) Overige personeelskosten	863	14	877	877	877	877	877
3) Kapitaallasten	28	103	131	131	131	131	131
4) Wagenpark	160	0	160	160	160	160	160
5) Huisvesting	675	-15	660	660	660	660	660
6) Administratie	52	0	52	52	52	52	52
7) ICT	380	75	455	455	455	455	455
8) Overige kosten	174	0	174	174	174	174	174
9) Onvoorzien	120	0	120	120	120	120	120
10) Ontwikkelkosten	100	-50	50	50	50	50	50
11) Implementatie omgevingswet	308	-169	139	0	0	0	0
Totale lasten excl indexering	16.116	173	16.289	16.150	16.150	16.150	16.150
12) Indexering	0	570	570	1.135	1.701	2.266	2.831
Totale lasten incl indexering	16.116	743	16.859	17.286	17.851	18.416	18.981
Baten							
13) Baten uit extra opdrachten excl indexering	1.052	130	1.182	1.182	1.182	1.182	1.182
14) Deelnemersbijdrage excl indexering	15.064	43	15.106	14.968	14.968	14.968	14.968
15) Indexering	0	570	570	1.135	1.701	2.266	2.831
Totale baten	16.116	743	16.859	17.286	17.851	18.416	18.981
Saldo baten en lasten reguliere begroting	0	0	0	0	0	0	0

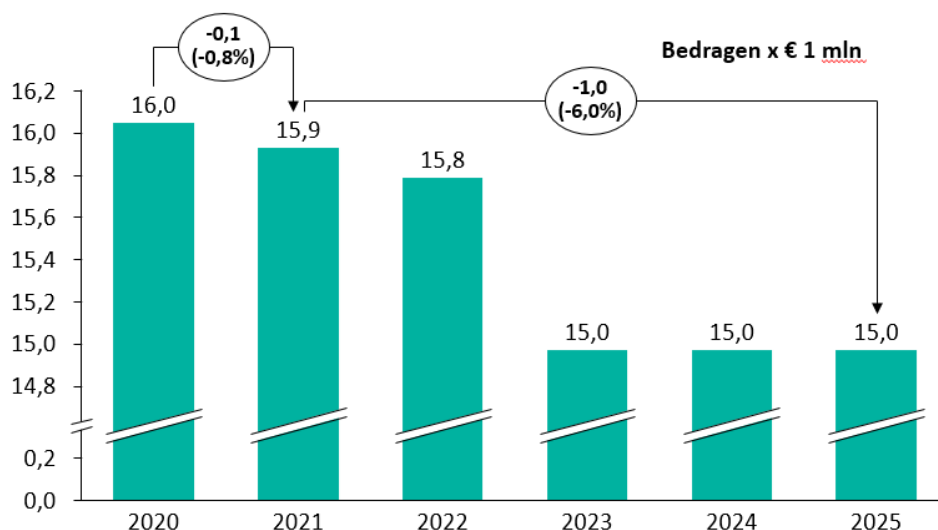
- De personeelskosten stijgen als gevolg van de ontwikkelingen genoemd in paragraaf 4.1
- Onder de overige personeelskosten vallen onder meer de scholingskosten en het budget voor secundaire arbeidsvoorwaarden. Deze zijn een afgeleide van de directe personeelskosten.
- De kapitaallasten stijgen als gevolg van investeringen. Dit betreft een verwachte investering in inventaris, welke is opgenomen in de vastgestelde begroting van 2019 en een verwachte investering in een gascamera, welke in het AB van 17 oktober is toegelicht aan het AB.
- De punten 4-8 betreffen de bedrijfskosten. De kosten voor huisvesting dalen als gevolg van het vervallen van eenmalige kosten inzake het RI&E-beleid. De ICT-kosten wijzigen als gevolg van de verwachte stijgen van de licentiekosten van het zaakstelsel. Zie hiervoor paragraaf 4.1.
- Het budget voor onvoorzien is ongewijzigd.
- Het budget voor ontwikkelkosten daalt vanaf 2021. In 2020 is eenmalig een extra bedrag voor visieontwikkeling meegenomen.
- Het budget voor de implementatie van de omgevingswet is meegenomen, conform het projectplan dat hieraan ten grondslag ligt (besluit dagelijks bestuur 14 juni en besluit algemeen bestuur 4 juli 2019).
- Op basis van de indexeringen (zie paragraaf 4.1), worden de kosten geïndexeerd met 3,5%
- De baten uit incidentele opdrachten betreft een taakstelling aan de FUMO voor wat betreft het genereren van extra inkomsten. Deze is verhoogd met € 50k als gevolg van verwachte opdrachten inzake de transitiefase Omgevingswet.
- De deelnemersbijdrage exclusief indexering blijft nagenoeg gelijk, omdat er ook weinig mutaties in de kosten worden verwacht.
- Dit betreft de indexering van de baten op basis van de toegelichte uitgangspunten.

Deelnemersbijdrage inclusief transitiebegroting

In onderstaande tabel is de verwachte ontwikkeling van de deelnemersbijdrage, inclusief de deelnemersbijdrage aan de transitiebegroting opgenomen. Dit betreft de bedragen exclusief indexering.

Meerjarenperspectief incl transitiebegroting (Bedragen x € 1000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Deelnemersbijdrage excl indexering	15.064	15.106	14.968	14.968	14.968	14.968
Bijdrage transitiebegroting	983	820	820	-	-	-
Totale deelnemersbijdrage	16.047	15.926	15.788	14.968	14.968	14.968

Uit deze tabel blijkt dat de deelnemersbijdrage in 2021 gelijk blijft aan de bijdrage van 2020. In 2022 daalt de bijdrage als gevolg van het vervallen van de bijdrage aan de implementatie van de Omgevingswet. Vanaf 2023 zal de deelnemersbijdrage verder dalen, omdat de bijdrage aan de transitiebegroting dan in zijn geheel vervalt. Hieronder zijn de verwachte deelnemers-bijdragen (excl. indexering) in grafiekvorm weergegeven.

4.3 Investeringsprogramma

Op dit moment is voor veel van de hiervoor genoemde ontwikkelingen nog niet te voorzien in hoeverre investeringen nodig zijn. Het is mogelijk dat deze ontwikkelingen leiden tot substantiële investeringen. In dat geval zullen deze separaat aan het algemeen bestuur voorgelegd worden.